

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE BEGREBSMODEL FOR BRUGERSTYRING

Det Nationale Begrebsarbejde i Sundhedsvæsenet (NBS) har siden 2004 udarbejdet begrebssystemer, der indeholder definitioner og andre oplysninger om centrale begreber inden for en række sundhedsfaglige sub-domæner og domæner, som har betydning for sundhedsvæsenet. Det er derfor meget glædeligt, at der også fra andre sider lægges et arbejde i at afdække begreber, som indgår i fx den fællesoffentlige model for brugerstyring.

29. oktober 2009
j.nr. 7-503-14-3/5

Et væsentligt middel til at få en bred anerkendelse af NBS's arbejde har været, at der lægges stor vægt på, at anvende nationale og internationale standarder for terminologiarbejde. Det udsendte høringsmateriale vedrørende 'Begrebsmodel til brugerstyring' er ikke i overensstemmelse med disse standarder og kvaliteten lever dermed ikke op til Sundhedsstyrelsens forventninger til nationalt arbejde.

Tlf. 72 22 74 00
Fax 72 22 74 06
E-post info@sst.dk

Der skal gøres særligt opmærksom på det begrebssystem, som NBS i 2004-2006 udarbejdede for del-domænet Informationssikkerhed. De begreber, der er behandlet i høringsmaterialet ligger meget nær på en del af de begreber, som indgår i dette begrebssystem, og der bør foretages en afstemning mellem de to begrebsarbejder. Bl.a. er begrebet 'bruger' allerede defineret af NBS's og det ser umiddelbart ud til, at en del af de øvrige begreber i høringsmaterialet, dækker over samme betydning som begreber fra NBS's arbejde. En afdækning af om dette er korrekt, kræver en nærmere fælles gennemgang af begreberne.

Dir. tlf. 25 10 75 41
E-post cwd@sst.dk

Der skal gøres opmærksom på, at IT og Telestyrelsen deltog i sidste fase af udviklingen af NBS's begrebssystem.

Høringsmaterialet indledes med en illustration af, at der er forskel på begrebsmodel (som også ofte benævnes begrebssystem eller ontologi) og informationsmodel (som også ofte benævnes konceptuel model). Illustrationen på side 11 er en illustration af informationsmodellen og der findes ikke i materialet en egentlig begrebsmodel. Det er derfor ikke muligt at kommentere denne.

Det anbefales sædvanligvis, at begreber defineres i henhold til analysemetoden, hvor definitionen udgøres af begrebets nærmeste overbegreb samt det adskillende træk, som er fremkommet ved en terminologisk analyse af begrebets karakteristiske træk. Da der ikke er en begrebsmodel er det ikke muligt at se, begrebernes nærmeste overbegreb og de træk, der adskiller begrebet fra sideordnede begreber.

I beskrivelsen af hvert begreb er der indsat et afsnit om informationsindhold. Dette er oplysninger, som beskriver indholdet af attributterne i informationsmodellen.

Det foreslås, at begrebsmodellen og informationsmodellen behandles særskilt. Klasser og attributter fra informationsmodellen, bør naturligvis beskrives i begrebsmodellen i det omfang, der er behov for begrebsafklaring.

Side 2
29. oktober 2009
Sundhedsstyrelsen

Nedenfor er begreberne fra høringsmaterialet indsat i en tabel, og hvert begreb er kommenteret. I de tilfælde, hvor det virker som om der er et sammenfald med NBS-begreber er disse indsat. For yderligere indsigt i NBS-begrebssystemet henvises til hjemmesiden <http://begrebsbasen.sst.dk/informationssikkerhed/>.

For at se begrebssystemet vælges diagrammet 'Totaldiagram: Informationssikkerhed' på drop down-listen øverst på siden. De omtalte begreber befinder sig primært i nederste del af diagrammet. Ved at klikke på et begreb vises oplysninger om begrebet i skærmens venstre side.

For yderligere vejledning til læsning af diagrammerne henvises til <http://begrebsbasen.sst.dk/Vejledning%20NBS.pdf>.

I nogle tilfælde findes der ikke ækvivalente begreber i NBS og her er der i skemaet indsat ændringsforslag, som er udarbejdet ad hoc efter bedste evne af undertegnede terminolog. Det er naturligvis ikke optimalt at begreberne er udarbejdet uden sammenhæng til domænets øvrige begreber og uden faglig viden om brugerstyring.

Det foreslås, at der tages udgangspunkt i NBS's begrebssystem vedrørende informationssikkerhed og at begreber, der eventuelt ikke er beskrevet heri udarbejdes i henhold til terminologiske principper og metoder og tilføjes. Hvis det er nødvendigt at ændre på definitionen af eksisterende NBS-begreber, er input hertil velkommen. På den måde vil begreberne ikke udgøre et parallelt arbejde, men vil komplettere det nationale arbejde der allerede er udarbejdet på området.

Med venlig hilsen

Camilla Wiberg Danielsen
Terminolog

Nr.	Oplysnings- type (Kommentar en vedrører: term, begreb, synonym, diagram, definition, etc.)	Oplysning (begreb, term, synonym)	Definition	Kom- men- tator	Kommentar eller begrundelse for ændringer	Ændringsforslag	Kommentar til ændringsforslag
1		bruger	En bruger er en person eller et it-system, der gør brug af services, som stilles til rådighed af et eller flere it-systemer.	SST	<p>NBS definition: aktør der kan anvende et informationssystem</p> <p>Synonym: fysisk bruger informationssystembruger</p> <p>Engelsk ækvivalent: user</p> <p>Kommentar: 1. 'bruger' kan være såvel en fysisk person som et it-system, der optræder i en rolle som bruger.</p> <p>2. DS 484:2000 anfører ingen definition eller beskrivelse af begrebet 'bruger'.</p> <p>3. ISO 17799:2000 anfører ingen definition eller beskrivelse af begrebet 'user'.</p>		

2		brugerstyrings-rolle	Beskriver den autoritet og det ansvar, som er givet til de brugere, som brugerstyringsrollen er tildelt.	SST	<p>Begrebet selv anvendes i definitionen, hvilket gør definitionen cirkulær og vanskelig at anvende.</p> <p>Er dette mon det samme som NBS benævner 'it-rolle'?</p> <p>NBS definition: rolle der udgøres af en eller flere adgangsrettigheder til en organisations IT-systemer, som en bloc kan tildeles en bruger</p> <p>Synonym: brugerprofil</p> <p>Kommentar: Meningen med it-rollen er, at den kan tildeles en bruger i overensstemmelse med vedkommendes funktion i organisationen.</p>		
3		brugerstyrings-rettighed	Beskriver en specifik rettighed til at foretage en handling på et objekt.	SST	<p>Er dette mon det samme som NBS benævner 'differentieret adgangsrettighed'?</p> <p>NBS definition: adgangsrettighed hvor kun brugere med særlig autorisation gives adgang til visse funktioner eller data</p>		

4		brugerstyrings-klassifikation	Beskriver forskellige klassifikationer i forhold til hvilke, brugerstyringsroller og brugerstyringsrettighed er kan klassificeres.	SST		klassifikation over it-roller og differentierede adgangsrettigheder	
5		brugerstyrings-rollerestriktion	Kan begrænse en brugerstyringsrolletildeling ift. en organisation, person mv.	SST	<p>Er dette mon det samme som NBS benævner 'adgangsbegrænsning':</p> <p>NBS definition: teknisk sikringsforanstaltning der kun tillader autoriserede brugere adgang til data og funktioner</p> <p>Synonym: adgangskontrol</p> <p>Kommentar: 'Adgangsbegrænsning' kan være både 'fysisk sikringsforanstaltning' og 'logisk sikringsforanstaltning'.</p>		
6		brugerstyrings-rolletildeling	Beskriver hvilke roller en bruger er tildelt i forhold til brugerstyringsrollerestriktioner.	SST	Er termen mon ikke 'tildeling af brugerstyringsrolle'. Da 'brugerstyringsrolle' er defineret, virker det overflødigt at definere dette som et selvstændigt begreb.		
7		brugerstyrings-rettighedsattest	Beskriver den dokumentation der ligger til grund for tildelingen af brugerstyringsrollerne.	SST		attest der verificerer og dokumenterer en it-rolle	
8		brugerstyrings-rettighedsud-	Beskriver den person eller organisation der	SST		aktør der attesterer brugerrettighedsatte	

		steder	attesterer brugerstyringsrettighed stildelingen.			st	
9		brugerstyrings- regel	Beskriver en brugerstyringsregel som er gældende for en eller flere brugerstyringsrettighed er.	SST		regel som styrer adgangsrettighed	